

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

EEN PRAKTISCH GEVAL VAN MERKDEPONERING TE KWADER TROUW

Het vonnis der Handelsrechtbank te Brussel dd 31° October 1947

1. Een Engelse firma stelt in 1939 een agent voor België aan, met als taak de verkoop in ons land voor te bereiden van een product, genaamd «Wondar Weld» en bestemd om barsten, voorkomende in automotoren, te herstellen. De vijandelijke inval in Mei 1940 komt die voorbereidingen stopzetten op een ogenblik waarop de verkoop nog niet effectief was begonnen, en de agent voor België pas in het bezit was gesteld van het nodige materiaal (clichés e.d.) voor de publiciteit.

Tijdens de bezetting maakt de agent misbruik van de hem toevertrouwde inlichtingen en publicitaire gegevens om over te gaan tot het vervaardigen en verkopen van een soortgelijk product dat hij «Wondorweld» doopt, na die benaming voor eigen rekening als fabrieksmerk te hebben gedeponeerd.

Men kan zich de verontwaardiging voorstellen van de Engelse opdrachtgevers, wanneer zij, na de bevrijding, in kennis gesteld worden van deze toestand. De agent wordt ter verantwoording geroepen voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel, dewelke op 31 October 1947 een vonnis van veroordeling velt, waarvan de tekst wordt weergegeven door het franstalig tijdschrift «L'Ingénieur-Conseil» (1948, blz. 27-33).

De gegevens der zaak doen de verwachting oprijzen dat het vonnis steun zal zoeken in het nieuwe art. 16, lid 2 der Belgische merkenwet (K. B. n° 89, dd. 29 Jan. 1935) waarbij sancties worden voorzien ten opzichte van deponeringen, verricht te kwader trouw. Men bevindt zich inderdaad juist in het geval, uitdrukkelijk als voorbeeld aangehaald door de Voordracht aan de Koning van het K. B. n° 89, nl. een misbruik van vertrouwen gepleegd door een agent van de schepper van het merk.

De lectuur van de tekst van het vonnis brengt echter verrassing. Bedoeld art. 16 wordt niet eens

aangeraakt en de verweerder wordt veroordeeld op grond van gewone oneerlijke mededinging langs de omwegen ener lange motivering, waarbij sommige uitspraken van merkenrechtelijk standpunt uit niet zo heel orthodox voorkomen.

Al beantwoordt de uiteindelijke beslissing dan ook volkomen aan het rechtsgevoel, toch kan men zich moeilijk bevredigd achten met een vonnis dat wellicht nauwkeuriger op de wettelijke beginselen zou kunnen afgestemd geweest zijn en aldus eenzelfde resultaat zou kunnen bereikt hebben, zonder een jurisprudentiële bron van verwarring voor latere gevallen te worden.

Het loont wel de moeite de motivering van bedoeld vonnis van meer nabij te onderzoeken.

A. — *De ontvankelijkheid der vordering van aanlegster.*

2. De motivering van het besproken vonnis bevat, betreffende de ontvankelijkheid, zekere passages die op zich zelf genomen strijdig zijn met essentiële beginselen van het merkenrecht. Aanlegster verwijt verweerder o.m. voor het kenschetsen zijner producten onrechtmatig gebruik te hebben gemaakt van een nabootsing der benaming «Wondar Weld».

Verweerder antwoordt hierop dat die vordering niet ontvankelijk is bij gemis aan deponering van die benaming door de aanlegster (art. 2, W. 1 April 1879).

De Rechtbank wijst die exceptie van niet-ontvankelijkheid volledig af onder voorwendsel dat «aan» verweerder onder meer verweten wordt misbruik, »en niet alleen gebruik te hebben gemaakt van de» benaming van een der producten van eiseres.»

Nu staat het weliswaar vast dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid wegens ontstentenis van

deponering, niet kan opgeworpen worden tegen vorderingen, die beogen andere vormen van onrechtmatige toeëigening van het merkteken te treffen, dan deze welke de wet van 1 April 1879 bestraft als merknamaking (Rb. Charleroi, 3 Nov. 1891, P. P. 1892, n° 146; zie ook de ten opzichte van de merkeigenaar impliciete beslissing van V., 16 Oct. 1941, I. C. 1941, blz. 46, arrest a quo ibid. blz. 50).

De reden hiervan is zeer eenvoudig: door de ontvankelijkheid der vordering gesteund op merknamaking afhankelijk te maken van het bestaan ener voorafgaande publicatie nl. de deponering, heeft de wetgever van 1879 enkel bedoeld een billijk tegengewicht te voorzien voor de strafbepalingen, die de merkenwet ten dienste stelt van het privaats belang van de merkeigenaar (De Ro, blz. 46-53, alsmede blz. 155, n° 2). Waar de betwisting gaat om handelingen van een verweerder, die weliswaar oneerlijk moeten genoemd worden, maar toch niet vallen onder de omschrijving der strafbepalingen van de merkenwet, vervalt dan ook dit vereiste voor de ontvankelijkheid, tezamen met zijn ratio legis, en zal het de Rechtbank toegelaten zijn het bestaan van het recht van aanlegger op het merk op grond van andere bewijsmiddelen dan de deponering na te gaan.

Tussen de verschillende handelingen die verweerder in het besproken geschil toegeschreven werden, zijn er voorzeker die buiten het aldus omschreven concept van merknamaking vallen. Meer bepaald is zulks het geval met het gebruik van het merkteken in zijn publiciteit: aanplakbrieven, briefhoofdingen, prospecti e.d. (H. R. B. Luik, 2 Juni 1923, I. C. 1923, blz. 79; H. R. B. Brussel, 14 April 1926, I. C. 1926, blz. 114; H. R. B. Gent, 27 April 1926, I. C. 1926, blz. 159; Charleroi, 10 Januari 1929, I. C. 1929, blz. 132; H. R. B. Doornik, 20 Aug. 1931, I. C. 1933, blz. 124; H. R. B. Brussel, 26 April 1935, Jur. Brux. 1936, blz. 52; H. R. B. Brussel, 24 Jan. 1938, I. C. 1938, blz. 41).

De vordering van aanlegster was in zoverre zij gericht was tegen die laatste handelwijze dan ook zonder twijfel ontvankelijk, ook zonder voorafgaandelijke deponering van harentwege. Maar hieruit mocht nog niet besloten worden dat meteen de ganse vordering in al haar onderdelen ontvankelijk werd. In zoverre zij betrekking had op het gebruik van het merkteken door verweerder, op zijn waren was er spraak van een handelwijze die beantwoordt aan de omschrijving van art. 8 W. 1879. Zoals rechtsleer en rechtspraak beklemtonen (Al. Braun, n° 83 en meer bepaald blz. 282; Braun et Capitaine, n° 76 en meer bepaald blz. 166; *Novelles, Droits Intellectuels, II, V° Marques de fabrique et de commerce*, n° 91; V., 16 Maart 1939, Pas. 1939, I, 150 met advies van Adv. Gen. L. Cornil, I. C. 1939, blz. 52) had dit onderdeel der vordering dan ook niet ontvankelijk moeten verklaard worden.

De rechtspraak in het eerste gedeelte der motivering van het vonnis aangehaald is hoegenaamd niet ter zake dienend.

De twee uitspraken van de Heer Voorzitter der Handelsrechtbank te Brussel dd. 6 Juni 1946 (Jur. Brux. 1947, blz. 80 en 84) hebben geen betrekking op een onrechtmatige toeëigening van benamingen

van producten. Het gaat er enkel om uithangborden.

Het bevelschrift van dezelfde voorzitter dd. 15 April 1946 (Jur. Brux. 1947, blz. 22 behandelt een geval waarbij aan de verweerders *uitsluitend* andere daden dan eigenlijke merknamaking werden verweten, terwijl het bovendien nog ging om een kenteken dat gelijktijdig als merk was gedeponeerd voor de producten van de aanlegger en als uithangbord werd gebezigd voor zijn inrichting, omstandigheid die een bijzondere bescherming van het teken als uithangbord, buiten alle bepalingen van de merkenwet om teweegbracht.

3. Aan de hand van een eerder vage beschouwing betreffende de « gewone benaming van een product, niet gedeponeerd als « fabrieksmerk » die in het eerste gedeelte der motivering van het besproken vonnis voorkomt, kan men zich afvragen of de rechtbank niet heeft willen te verstaan geven dat « Wondar Weld » door aanlegster enkel werd aangewend als soortbenaming voor het product zelf, en niet als een kenteken ter onderscheiding van zijn inrichting van oorsprong.

Het staat de uitvinders van een nieuwe benaming natuurlijk vrij er een zulkdanige betekenis aan te geven, en in de praktijk zijn er gevallen aan te halen waar zulks zich heeft voorgedaan (Ber. Luik, 22 Febr. 1905, Pas. 1905, II, 237; P. P. 1905, n° 255). Ware dit hier het geval, dan zou de absolute verklaring betreffende de ontvankelijkheid der gehele vordering volkomen verrechtvaardigd zijn.

Het gebruik van een nieuw gevormd woord als soortbenaming door zijn uitvinder komt neer op een verzaking aan de mogelijkheid om er een merk van te maken, en op verval van het kenteken in het openbaar domein, doordat het bij gemis aan onderscheidend vermogen niet meer beantwoordt aan de bepaling van art. 1 W. 1879, en dus geheel buiten het toepassingsgebied der merkenwet komt te staan. (*Novelles, Droits Intellectuels, II, Marques de Fabrique et de Commerce*, n° 14; R. P. D. B., V° *Propriété industrielle*, n° 169). Dergelijke soortbenaming is dan ook uitsluitend beschermd door de gewone vordering wegens oneerlijke mededinging, gesteund op art. 1382, B. W. B., waarbij ieder vereiste inzake deponering vanzelfsprekend uitgesloten is. Deze bescherming strekt zich weliswaar niet uit tot het voorbehouden aan één belanghebbende van het eenvoudig gebruik van deze benamingen — het openbaar domein is immers voor iedereen vrij bruikbaar — maar bestraft toch het misbruik in zekere omstandigheden, die een bijzonder gevaar van verwarring tussen de producten van twee mededingers doen ontstaan.

Bevond men zich echter in het besproken geval, in een dergelijke hypothese?

Was de benaming « Wondar Weld » door de Engelse maatschappij geschapen en bekend geraakt als gewone soortbenaming?

Het ware voorzeker een uitzonderlijke houding voor een handelsfirma, aldus zonder meer een krachtig concurrentiemiddel, zoals het merk er een is, aan het openbaar gebruik prijs te geven. Waar we nergens deze, nochtans essentiële, omstandigheid duidelijk in het vonnis vermeld zien, kan men moeilijk anders dan besluiten dat eiseres wel

degelijk de bedoeling had met de nieuwe benaming « Wonder Weld » een merk in het leven te roepen. (Zie over de betekenis van schepping van een fantasistisch woord voor een product : Rb. Charleroi, 3 Nov. 1891, P. P. 1892, n° 146).

Maar dan moet men ook besluiten, althans in de voorstelling van zaken gegeven door de rechtbank (zie lager omtrent dit vorobehoud), dat de absolute ontvankelijkheidsverklaring niettegenstaande de afwezigheid van iedere deponering in hoofde van de eiseres, moeilijk overeen te brengen is met de dwingend bepaalde van art. 2 der merkenwet.

4. Stellen we echter de ganse aangelegenheid even in het licht van art. 16, lid 2 W. 1879 : deponering te kwader trouw van « Wondorweld », dan komen we ditmaal langs zeer orthodoxe wegen, precies terecht waar de rechtbank heen wou.

Krachtens bedoeld art. 16 is de deponering door verweerder in 1942 verricht zonder mogelijke twijfel vatbaar om nietig verklaard te worden op vordering van ieder belanghebbende. Onder deze laatste categorie viel ongetwijfeld de aanlegster, die het veilig gebruik van haar voorgenomen merk in België bedreigd zag door het bestaan der deponering te kwader trouw verricht door de verweerder.

Wat ware echter het gevolg geweest van zulke gerechtelijke nietigverklaring voor de rechtstoestand van aanlegster?

Art. 16 lid. 2, W. 1879 voorzien enkel de nietigverklaring der deponering te kwader trouw, zonder enige wijziging te brengen aan de essentiële beginselen inzake verwerving van merkrechten in België (art. 3, W. 1879). Aanlegster kon dus slechts op haar beurt geldig deponeren onder voorwaarde titularis te zijn van het eerste gebruik.

Welnu, die hoedanigheid bezat zij niet :

a) het blijkt inderdaad uit de motivering « ten gronde » van het besproken vonnis dat de Engelse Maatschappij vóór 10 Mei 1940 geen eigenlijk gebruik van het merk als dusdanig in België had gemaakt, publiciteit zijnde geen merkgebruik in de zin van de wet van 1 April 1879 (H. R. B. Brussel, 13 Juni 1905, Jur. Brux. 1905, blz. 376; H. R. B. Brussel, 26 April 1935, Jur. Brux. 1936, blz. 52). Allerminstens was er geen spraak van algemeen « kennelijk » gebruik, zoals voor de verwerving van merkrecht thans vereist wordt door het nieuw art. 3 W. 1879;

b) evenmin wordt er gewag gemaakt van enige deponering in een verdragsland dat aanleiding zou kunnen geweest zijn tot fictieve gebruiksvoorrang (nieuw art. 3bis wet 1879) of tot prioriteitsrechten (art. 4 Unieverdrag, art. 4 Schikking van Madrid) waarop men anders nog steeds beroep had kunnen doen krachtens de uitzonderingsbepalingen uitgevaardigd wegens de oorlogsomstandigheden.

c) Tenslotte kon aanlegster ten opzichte van haar eerste gebruik geen voordeel halen uit de veroordeling van verweerder.

Deze laatste zou inderdaad door de nietigverklaring wel beroofd geweest zijn van het merkgebruik dat de deponering daarstelde, maar niets in de tekst van art. 16 W. 1879 zou hierbij ongedaan gemaakt hebben het *feitelijk* kennelijk gebruik dat hij het eerst van het gestolen merk in België ge-

maakt had door het tijdens de bezetting voor eigen rekening en onder eigen naam op de markt te brengen.

Het gevolg van de procedure in nietigverklaring ware dus geweest dat verweerder door de gedwongen schrapping van zijn deponering alle exclusief recht op het merk zou kwijtgespeeld zijn, maar dat ook aanlegster geen aanspraak op een exclusief recht had kunnen maken bij gemis aan eerste gebruik. Er ware m.a.w. eenvoudig komen vast te staan dat het merkteken voor niemand meer vatbaar was voor uitsluitende toeëigening, en dus gewoonweg te beschouwen was als vervallen in het openbaar domein.

Terloops weze hier nog bijgevoegd dat aanlegster evenmin zou gebaat geweest zijn door art. 6bis Unieverdrag vermits, ook al werd er aanvaard dat het merk « Wondar Weld » in België algemeen bekend was geraakt zonder eigenlijk merkgebruik door de vreemde rechthebbende, deze bepaling eveneens slechts de deponering te kwader trouw ongedaan maakt, zonder aan de gewone gevolgen van een feitelijk merkgebruik door de derde te kwader trouw, te tornen.

5. Nu zou de Rechtbank ter zake de nietigheid van de deponering te kwader trouw wel niet meer moeten uitspreken hebben, om de goede reden dat verweerder die uitspraak voorkwam door zelf vrijwillig zijn deponering van 1942 te laten schrappen (art. 16bis W. 1879).

Deze laatste omstandigheid verandert echter niets aan de toestand zoals wij die zoëven beschreven in de hypothese van een gerechtelijke nietigverklaring. Uit de Voordracht aan de Koning van het K. B. n° 89 blijkt inderdaad dat de vrijwillige schrapping, althans wanneer zij geschiedt wegens omstandigheden die een gerechtelijke nietigverklaring zouden verrechtvaardigd hebben, dezelfde uitwerking heeft als een dergelijke uitspraak. Dezelfde uitwerking, en dus terugwerkende kracht ten opzichte der geschrapte deponering die dan geacht wordt nooit te hebben gegolden. Maar ook niets meer. Ook hier blijft dus de aanlegster nog steeds in de onmogelijkheid, ten overstaan van het *feitelijk* eerste gebruik van verweerder dat door het wegvallen der deponering alleen niet ongedaan wordt gemaakt, enig exclusief recht op het merk door een eigen deponering te laten gelden.

6. We staan hier dus voor een kenteken, vervallen in het openbaar domein, al is dit ook geschied door omstandigheden, geheel vreemd aan de wil van aanlegster, en het is deze vaststelling wier afwezigheid als allereerste overweging in het vonnis te betreuren valt.

In het licht van die omstandigheid komt de wettelijkheid der beslissing van ontvankelijkheid uiteindelijk door de rechtbank getroffen inderdaad zeer duidelijk naar voren.

Kentekens van het openbaar domein vallen buiten het gebied der merkenwet, omdat zij geen onderscheidend vermogen hebben zoals voor de merktekens wordt vereist door art. 1 W. 1879.

Hun gebruik, om het even of het nu gaat op producten, of in publiciteit of anders, valt nooit onder toepassing der strafbepalingen W. 1879, zodat

de exceptie van niet-ontvankelijkheid wegens gemis aan deponering wel degelijk voor de gehele vordering van aanlegster moest afgewezen worden.

B. — De grond der zaak.

7. Kentekens van het openbaar domein kunnen in beginsel vrij door eenieder gebezigd worden.

Indien het gebruik echter dusdanig geschiedt dat hierbij beoogd wordt verwarring te scheppen nopens de oorsprong van koopwaren kan art. 1382 B. W. B. met goed gevolg ingeroepen worden om die bepaalde gebruikswijze als oneerlijke concurrentie te laten verbieden.

Dit is gewone regel. Maar terzake trof de Rechtbank een verdergaande beslissing, waarvan het belang niet genoeg kan worden onderlijnd.

Het vonnis wijst erop dat in zekere, weliswaar uitzonderlijke omstandigheden, de rechter ertoe kan gebracht worden aan verweerder persoonlijk (niet aan alle derden in het algemeen!) ieder zelfs gewoon gebruik van de betwiste benaming te verbieden daar nl. waar deze maatregel, wegens de vroegere handelwijze van verweerder (in casu een sterk doorgedreven publiciteitscampagne) het enige middel blijkt om de aangeklaagde verwarring, en dus de schade voor aanlegster te doen ophouden.

8. Het is ook van belang op te merken dat de Handelsrechtbank uitdrukkelijk verklaart dat het bestaan van een contact niet het karakter van gewone oneerlijke mededinging ontnemt aan deze handelwijzen van een der partijen, die niet alleen in strijd met die overeenkomst blijken te zijn, maar zelfs zonder dit contractueel verband als oneerlijk zouden bestempeld geweest zijn.

De benadeelde partij heeft alsdan de keuze de overtreder te vervolgen in zijn hoedanigheid van mede-contractant, ofwel als een gewone derde oneerlijke mededinger.

Hierin vervoegt deze uitspraak het arrest van het Hof van Breukelen dd. 25 November 1943 (Pas. 1944, I, 70) waar er de nadruk wordt op gelegd dat de vordering in ophouding, die beperkt is tot het gebied der oneerlijke concurrentie stricto sensu, niet toepasselijk kan geacht worden op daden die «enkel in het beperkt opzicht der verbintenissen uit overeenkomsten laakbaar zouden zijn», en dit na er op gewezen te hebben dat het arrest a quo «zonder op dit punt bestreden te worden, heeft beslist dat de aan verweerder verweten handelwijze op zichzelf geen daad van oneerlijke mededinging daarstelt». (vgl. ook K. B. n° 55 dd. 23 December 1934, art. 2, f); Ber. Brussel, 25 Januari 1947, R. G. A. R. 1947, n° 4027; H. R. B. Luik, 28 Maart 1947, Jur. Liège, 1946-47, blz. 238).

9. De Rechtbank behandelt eveneens een opwerping van verweerder als zou aanlegster niet over het eerste gebruik van de benaming «Wondar Weld» op de Belgische markt beschikken.

Zij wijst deze opwerping af onder voorwendsel dat «die tijdsvoorrang voldoende vaststaat ingevolge de merkdeponering van verweerder en de schrapping van die deponering op aandringen van

» de aanlegster en de afwezigheid van iedere vroeger gere betwisting deszake».

Deze motivering komt betwistbaar voor.

Gaat het niet om een teken, vatbaar om een merk uit te beelden — en wij zagen hoger dat dit hier het geval was — dan is het eerste gebruik zonder enig belang. Ieder gebruiker van het teken, vervallen in het openbaar domein, heeft er immers belang bij een deponering ervan te bestrijden, en volgens de duidelijke bewoordingen van art. 16 W. 1879 kan ieder belanghebbende de nietigheid vorderen (zie nota sub Charleroi, 14 Juli 1932 in P. P. 1932, n° 382). Evenzo kan ieder gebruiker op grond van art. 1382 B. W. B. bezwaren opperen tegen manoeuvres van een mededinger om bij de cliënteel verwarring nopens de oorsprong der producten te verwekken (H. R. B. Doornik, 20 Augustus 1931, I. C. 1933, blz. 124).

Meende de rechtbank echter dat het wel om een merkteken ging, dan moest zij zich houden aan de omschrijving van het eerste gebruik, gegeven door de nieuwe artikelen 3 en 3bis W. 1879. Men vraagt zich vruchteloos af hoe de toegeevende houding van een tegenpartij kan doen vermoeden, om niet te spreken van rechtstreeks bewijzen, dat de eerste partij hetzij zelf gedeponeerd heeft, hetzij een feitelijk en kennelijk gebruik van het merk op de Belgische markt gemaakt heeft. Beschouwd als spontane handelwijze van de derde zelf kan men in die schrapping niets meer zien dan een subjectief gegeven, nl. een erkenning van kwade trouw of van eigen gemis aan uitsluitend recht op het gedeponeerd merk.

De verrassende verklaring der rechtbank is des te minder verrechtvaardigd dat zij, zoals wij hoger zagen, gans overbodig was om het goed recht van de aanlegster te staven. De opwerping van verweerder was inderdaad gegrond, maar niet ter zake dienend. (Zie hoger n° 4)

10. Waar de rechtbank handelt over de toe te kennen schadevergoeding is men verwonderd geen woord te zien reppen over de, nochtans uiteraard aanzienlijke schade, door aanlegster geleden tengevolge van het feit dat het optreden van verweerder haar de mogelijkheid heeft ontnomen in België nog titularis te worden van eerste gebruik van het merk om hierop dan een exclusief merkrecht te vestigen.

Hoogstwaarschijnlijk geldt het hier echter een leemte in de vordering van aanlegster zelf.

Men kan zich trouwens afvragen in welke mate hier, in deze bepaalde zaak, nog zou kunnen gesproken worden van oorzakelijk verband tussen het optreden van verweerder in 1942 en het verlies door aanlegster van de mogelijkheid om nog een eerste gebruik te vestigen, dan wanneer aanlegster vóór 1942 zich nog vanuit onbezet gebied de voordelen van het eerste gebruik in België had kunnen laten voorbehouden (nieuw art. 3bis W. 1879, art. 4 Unieverdrag, art. 4. Schikking van Madrid, B. W. 8 Juli 1946, Verdrag van Neuchâtel.)

Dr. Jur. Marcel GOTZEN.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e kamer — 29 April 1948

Eerste Voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bail.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Vonnis. — Kleine nalatenschappen. — Dubbelzinnige motivering.

Het vonnis van de vrederechter, waarbij aan een van de twee erfgenamen in rechtstreekse linie, die beiden het recht tot overneming willen uitoefenen, de voorkeur is gegeven om reden, dat de ene erfgenaam het goed in zijn geheel (nl. een tweewoonst) aan de getaxeerde prijs wil overnemen, en de andere slechts een gedeelte daarvan, is op dubbelzinnige wijze gemotiveerd. Op grond van de aangehaalde reden kan immers niet worden uitgemaakt, of de vrederechter in feite geoordeeld heeft, dat ten tijde van het overlijden, aanleiding gevend tot het ontstaan van het recht tot overneming, het geheel goed de woning van de cujus, van zijn echtgenoot of van een zijner afstammelingen was, ofwel of hij in rechte heeft willen beslissen, dat zelfs, indien dit het geval niet was, het aanbod tot overneming van het gehele goed, de voorkeur verdiende boven het aanbod ener gedeeltelijke overneming.

Raemdonck Frans t/ Raemdonck Elisabeth en echtg.

Gelet op het bestreden vonnis op 12 Februari 1947 gewezen door de Vrederechter van het kanton Vilvoorde;

Over het eerste middel : schending van artikel 97 der Grondwet en van artikel 4 der wet van 16 Mei 1900 op de erfregeling van de kleine nalatenschappen,

doordat het bestreden vonnis eiser's verzoek tot overname van het huis, dragend nummer 15, afgewezen heeft, en de voorkeur gegeven aan het aanbod van overname der verweerders, echtelieden Vanderhaegen-Raemdonck, omdat deze laatste overname over het geheel goed droeg, zonder vast te stellen dat dit geheel de woning was tijdens het overlijden door de de cujus, zijn echtgenoot of een zijner afstammelingen betrokken, zodat het uw Hof onmogelijk is na te gaan of de rechter naar de grond zijn beslissing getroffen heeft, omdat hij van mening was dat recht tot overname, door voormeld artikel 4 voorzien op al de onroerende goederen afhangende van de nalatenschap draagt, ofwel omdat hij de beide huizen en aanhorigheden aangezien heeft als beantwoordende aan de voorwaarden gesteld in het eerste alinea van voormeld artikel 4, wat een gebrek aan motivering daarstelt;

Overwegende dat luidens artikel 4 van de wet dd. 16 Mei 1900 op de erfregeling van de kleine nalatenschappen, « ieder van de erfgenamen in rechtstreekse linie het recht heeft tot overneming, naar schatting, hetzij van de woning bij het overlijden door de de cujus, zijn echtgenoot of een zijner afstammelingen betrokken... »;

Overwegende dat partijen Raemdonck, erfgena-

men in rechtstreekse linie van de de cujus, de ene en de andere, dat recht tot overneming beweerden uit te oefenen op een eigendom dat uit een tweewoonst bestaat, gelegen te Peutie, Vijfhoekstraat, nr 13 en 15;

Overwegende dat het bestreden vonnis zegt dat het goed zal overgenomen worden door de verweerder in verbreking; dat om er aldus over te beslissen, het enkel hierop wijst dat aanlegger slechts een deel van het goed wenst over te nemen, te weten het huis nr 15, terwijl de verweerder aanbiedt het goed in zijn geheel over te nemen tegen de prijs waarop het geschat is;

Overwegende dat die enkele reden niet toelaat te bepalen of de rechter geoordeeld heeft, in feite, dat bij het overlijden, waardoor het recht tot overneming is ontstaan, het geheel goed de woning van de de cujus, van zijn echtgenoot of van een zijner afstammelingen was, ofwel of het in rechte heeft willen beslissen dat, zelfs indien dit het geval niet was, het aanbod tot overneming, dat op het geheel van het goed sloeg, voorkeur moest krijgen op het aanbod tot een gedeeltelijke overneming;

Overwegende dat die dubbelzinnigheid, welke het Hof niet toelaat zijn toezicht uit te oefenen, gelijk staat met een gebrek aan redenen;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Vredegerecht, te Vilvoorde en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Vredegerecht van het eerste kanton te Schaarbeek.

HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 5 April 1948.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Simon.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Proces-verbaal der terechtzitting (in strafzaken). —

Bezit geen authentiek karakter wanneer het alleen door de griffier ondertekend is. — Grond tot cassatie.

Het proces-verbaal der terechtzitting van een militair gerechtshof, dat alleen door de griffier en niet door de voorzitter ondertekend is, mist elk authentiek karakter en levert derhalve geen bewijs op van de inachtneming der door de wet voorgeschreven vormen. (Wet van 1 Mei 1849, art. 10.)

Daar het hof van verbreking de inachtneming der voorgeschreven vormen beoordeelt naar de gegevens die het daaromtrent vindt in het proces-verbaal der terechtzitting, kan het in een dergelijk geval zijn contrôlerecht niet uitoefenen. (Wet van 20 April 1810, art. 7.)

Bouchery Herman t/ Belgische Staat (Ministerie van Financiën.)

Gelet op het bestreden arrest gewezen op 5 Jan. 1948 door het Militair Gerechtshof, zetelende te Antwerpen;

A. — Aangaande de beslissing over de publieke vordering :

Over het tweede middel : gebrek aan authentieke waarde der procedure en schending van artikel 155 van het Wetboek van Strafvordering; 10 der wet van 1 Mei 1849 doordat :

1° het proces-verbaal der zitting van 15 December 1947 niet door de Voorzitter van het Militair Gerechtshof ondertekend werd;

2° de toevoeging van het bijwoord « eerlijk » in de formule van de eed afgelegd door de militaire leden van het Krijgshof, niet geparafeerd werd door de Voorzitter;

3° het proces-verbaal der zitting van de Krijgsraad dd. 20 Maart 1947 als Voorzitter de heer Malgaut vermeldt, wanneer dit proces-verbaal ondertekend is door de heer Mehauden;

Overwegende met betrekking tot het eerste onderdeel van het middel dat in het dossier van de zaak zich bevindt een stuk, gedeeltelijk gedrukt, gedeeltelijk met de hand geschreven, in aanhef vermeldende « Krijgshof, zetelende te Antwerpen — Proces-verbaal der zitting van 15 December 1947 », eindigende als volgt : « Goedgekeurd de doorhaling van 7 regels en 6 woorden nietig » De Griffier » De Voorzitter, echter ondertekend door de griffier Calewaert alleen, zonder andere aanduiding;

Overwegende dat dit stuk, wijl het niet is gewaarmerkt door de handtekening van de Voorzitter, het karakter ontbeert van authentieke akte, derhalve het bewijs niet oplevert van het werkelijk vervullen van de er in vermelde vormen;

Dat daaruit volgt dat het Hof niet kan vaststellen o.m. of dezelfde leden van het Militair Gerechtshof al dan niet hebben gezeteld gedurende al de terechtzittingen in de loop derwelke de zaak behandeld werd door dit Hof, noch of de rechtsvormen van het onderzoek, o.m. de openbaarheid der debatten, in acht genomen werden;

Dat alle niet als nageleefd vermelde vorm wordt geacht niet vervuld te zijn geweest, waaruit volgt dat het bestreden arrest de artikelen 7 der wet van 20 April 1810 en 96 der Grondwet heeft geschonden;

B. — Aangaande de beslissing over de vordering van de burgerlijke partij :

Overwegende dat de verbreking van de beslissing over de publieke vordering de verbreking medesleept van de beslissing over de vordering van de burgerlijke partij;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest op de registers van het Militair Gerechtshof, zetelende te Antwerpen, zal overgeschreven worden en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof anders samengesteld.

NOOT : Vgl. Schuind, *Traité de droit criminel*, II, p. 305, en het daarin geciteerde cassatiearrest van 29 April 1935, Rev. dr. pénal, 1935, 653.

Er kan aan de hand van talrijke cassatiearresten worden

geconstateerd, dat de nietigheid wegens het niet inacht-nemen van de door de wet voorgeschreven vormen uitsluitend afgeleid wordt uit het niet-vermelden dezer inachtneming in het proces-verbaal, ook wanneer in feite de formaliteiten op geldige wijze ter terechtzitting zouden zijn vervuld.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer — 17 Maart 1948.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetryns.

Advocaat-Generaal : M. Colard.

Samenstelling der correctionele rechtbank. — De rechter die in raadkamer de verwijzing heeft bevolen, kan later geldig deel uitmaken van de rechtbank.

De alleensprekende rechter, die als voorzitter der raadkamer een zaak naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, kan later geldig deelnemen aan de berechting van deze zaak door de correctionele rechtbank. Er bestaat geen enkele wettekst, waaruit het omgekeerde zou kunnen worden afgeleid.

Joye Joseph t/ De Ceuninck Alice, b.p.

Gelet op het bestreden arrest door het Hof van Beroep te Gent op 11 December 1947 gewezen;

1. Wat betreft de beslissing over de publieke vordering :

Over het enig middel van verbreking : onregelmatige samenstelling van de Correctionele Rechtbank te Gent, waarvan de rechter, die handelend als Voorzitter der raadkamer eiser naar gezegde rechtbank had verwezen, deel heeft uitgemaakt; en als gevolg miskenning van de rechten der verdediging;

Overwegende dat uit geen enkele wettekst enige bepaling aangetroffen wordt waaruit zou kunnen afgeleid worden dat de alleenrechtsprekende rechter, die als Voorzitter der raadkamer een zaak naar de Correctionele Rechtbank heeft verwezen, niet in die zaak op de terechtzitting vermag te zetelen; dat vermits bedoelde magistraat het hem door eiser betwist recht bezat, zijn deelneming aan de berechting der zaak geen miskenning van de rechten der verdediging kan uitmaken;

Dat het middel derhalve niet kan slagen;

Overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de genomen beslissing met de wet overeenstemt;

II. Aangaande de beslissing over de burgerlijke vordering :

Overwegende dat eiser tot staving van zijn voorziening geen bijzonder middel inroept en het Hof er geen van ambtswege opwerpt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Verwijst eiser in de kosten.

HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 5 April 1948.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Simon.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Hoge Militieraad. — Verbreking tegen beslissing moet in rechte gemotiveerd zijn.

Het beroep in verbreking tegen een beslissing van de Hoge Militieraad is slechts ontvankelijk wanneer het gemotiveerd is, d.i. gesteund op een of meer rechtsmiddelen.

Vermoere Maurice.

Overwegende dat het beroep in verbreking, ingesteld tegen een beslissing van de Hoge Militieraad dd. 13 Januari 1948, naar de voorschriften van artikel 44 van het Koninklijk Besluit van 15 Febr. 1937, houdende samenordering van de wet op de militie, de werving en de dienstverplichtingen, op straf van nietigheid moet gemotiveerd zijn, met andere woorden, gesteund zijn op een of meer rechtsmiddelen welke het tegen de aangevallen beslissing aanvoert;

Overwegende dat aanleggers beroep in verbreking uitsluitend berust op beschouwingen van feitelijke aard, dienvolgens niet ontvankelijk is;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening.

NOOT : Zie Cassatie, 7 Juli 1947, R. W. 1947-1948, 155.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e kamer — 25 Maart 1948.

Eerste Voorzitter : M. De Clercq.

Raadsheeren : M.M. De Bersaques en Axters.

Eerste Advocaat-Generaal : M. De Bie.

Pleiters : Mrs. Vandekerckhove en Roelands.

Verbintenissen. — Geldsmokkel. — Dading tussen overtreders en toldiensten. — Toepasselijkheid hierop der regels van het gemeen recht. — Oorzaak der daaruit voortvloeiende verbintenissen.

De bereidwilligheid van een persoon, om zonder enig persoonlijk voordeel geld voor een ander over de grens te smokkelen, brengt geen overeenkomst tot stand. Een dergelijk aanbod van dienstbetoon kan immers willekeurig op ieder ogenblik ingetrokken worden, hetgeen met het begrip zelf van de verbintenis in strijd is.

De tussen geldsmokkelaars en de toldiensten getroffen dading, waardoor aan de fiscale en publieke vordering een einde wordt gesteld, is onderworpen aan de regelen van het gemeen recht. Wanneer b.v. beide partijen zich hoofdelijk jegens de toldiensten verplicht hebben en een hunner de hoofdelijke schuld voldaan heeft, kan deze het aandeel van zijn medeschuldenaar overeenkomstig de regel van art. 1214 B.W. vorderen.

Deze vordering kon niet met een beroep op art. 1131 B.W., als hebbende een ongeoorloofde oorzaak, bestreden worden. De smokkel is immers slechts de

verwijderde en niet de innerlijke oorzaak dezer verbintenis.

Vannest t/ Van Assche.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk, eerste kamer, op 24 Mei 1947 en het arrest verleend bij verstek tegen appellant door het Hof van Beroep alhier, op 4 December 1947;

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat Vanneste tijdig en behoorlijk verzet aangetekend heeft tegen het arrest van 4 December 1947, bij verstek gewezen, waarbij hij van zijn hoger beroep vervallen werd verklaard;

dat tegen dit verzet, dat met redenen omkleed is, geen exceptie van niet-ontvankelijkheid ingebracht werd;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat, uit hoofde van een vervoerovereenkomst, krachtens dewelke geïntimeerde 97.110 kilogram vlas uit Frankrijk binnenbracht, appellant de som verschuldigd was van 43.918 fr. en in betaling van dit bedrag in rechte vervolgd werd; dat echter uit een kwijtschrift van 15 Juli 1946 bleek dat reeds een afkorting van 25.500 fr. betaald was, zodat het voorwerp van het geschil tot 18.419 fr. verminderd werd;

Overwegende dat appellant voorhoudt dat ook deze schuld bij vergelijking is uitgedoofd, daar hij aan de Franse toldiensten 130.070 Franse franken betaalde, waarvan de helft door geïntimeerde dient terugbetaald, hetzij 23.412,50 Belgische franken;

Overwegende dat uit de overeenstemmende besluiten van de partijen blijkt dat in de loop van Januari 1946, geïntimeerde gepoogd heeft voor rekening van appellant, 30.000 Franse franken in Frankrijk binnen te smokkelen, maar door de tolbeambten betrapt werd; dat appellant, die geïntimeerde in zijn auto's vergezeld, aan de Franse toldiensten bekende dat de 30.000 frank hem toebehoorden, zodat geïntimeerde met zijn wagen vrijgelaten werd; dat alsdan een dading tussen partijen en de Franse toldiensten getroffen werd, waarbij de boeten, kosten en vergoedingen op 130.070 Franse franken werden geraamd; dat deze som volledig door appellant vereffend werd;

Overwegende dat de bevestiging van de eerste rechter dat geïntimeerde vooraf aan appellant zijn deel in deze bedragen overhandigd had, in strijd is met de verklaring van beide partijen;

Overwegende dat de verkeerde bereidwilligheid van geïntimeerde om 30.000 Franse franken bij zich te nemen en zonder enig persoonlijk voordeel, over de grens te brengen, geen overeenkomst tot stand bracht; dat een aanbod van dienstbetoon tot op het laatste ogenblik naar willekeur kan herroepen worden, wat met het begrip zelf van een verbintenis in strijd is; dat, zo dit aanbod geen hoofdverbintenis schiep, het a fortiori de nevenverplichting om in geval van mislukking, de boeten te delen, niet kon teweegbrengen; dat de stelling van appellant dat geïntimeerde op voorhand zich tot deze deelneming uitdrukkelijk verbonden had, niet bewezen

is; dat derhalve, de gediensligheid van geïntimeerde tot grondslag van de exceptie van appellant niet gebruikt kan worden;

Overwegende dat het bewezen is dat, op 28 Jan. 1946, geïntimeerde en appellant zich door hun handtekening jegens de Franse toldiensten, bij dading verbonden hebben 130.070 Franse franken te betalen; dat aan de verbintenis der schuldenaars in deze overeenkomst, het kenmerk der hoofdelijkheid niet woordelijk werd geschonken, doch spruit uit de aard zelf van de verbintenis; dat inderdaad beide partijen verplicht waren tot een en dezelfde zaak jegens de Franse toldiensten, die van ieder de gehele betaling kon vorderen, terwijl de betaling door een van beide, de andere jegens de toldiensten bevrijdde, hetgeen naar luid van artikel 1200 B.W. de hoofdelijkheid is;

Overwegende dat de schikkingen tussen de overtredders en de toldienst, waardoor aan de fiscale en openbare vordering een eind wordt gesteld, onderworpen zijn aan de regelen van het gemeen recht; dat tengevolge van de aldaar bedongen hoofdelijkheid, de verbintenis, krachtens artikel 1213 B.W. van rechtswege verdeeld wordt onder de schuldenaars die onder elkander ieder voor hun aandeel gehouden zijn; dat, alhoewel geïntimeerde uit de sluikerij, die aanleiding gaf tot de dading, geen voordeel trok, hij, eenmaal het vergrijp te zijnen laste vastgesteld, in de minnelijke schikking belang had, daar deze schikking hem aan de strafvordering onttrok; dat dientengevolge appellant die de hoofdelijke schuld geheel voldaan heeft, van geïntimeerde zijn aandeel kan vorderen; dat naar de regel het aandeel van de medeschuldenaars in een hoofdelijke schuld gelijk is (artikel 1214 B.W.), tenzij uit de omstandigheden volgde dat de verdeling van de schuld op ongelijke wijze moet geschieden;

Overwegende dat het strafbaar aandeel van geïntimeerde in de sluikerij, geringer was dan dit van appellant, op wiens verzoek en in wiens voordeel de sluikerij geschiedde; dat om die reden de Franse toldiensten alleen appellant in voorarrest gehouden hebben en geïntimeerde met zijn wagen in vrijheid stelden; dat de billijkheid vergt dat ook de bijdrage van geïntimeerde in de schuld, die de veroordeling tot straf vervangt, in verhouding weze met deze strafbaarheid; dat deze verhouding dient vastgesteld op een vijfde ten laste van geïntimeerde, hetzij 9.365 frank, en op vier vijfden ten laste van appellant; dat deze ongelijke verdeling der schuld, tegen het oorspronkelijk inzicht van appellant niet indruist, vermits hij op 15 Juli 1946 aan geïntimeerde op zijn schuld wegens vervoer ten belope van 43.918 frank, een bedrag van 25.000 frank ten titel van afkorting betaalde, hetzij 4.994,50 frank te veel, indien hij alsdan had gemeend schuldeiser te zijn van de helft der hoofdelijke schuld jegens de Franse toldienst;

Overwegende dat de schuldenaar, die schuldvergelijking inroept, niet alleen het bestaan, maar ook de opeisbaarheid van twee wederkerige geldschulden bevestigt; dat wanneer een der verbintenissen een ongeoorloofde oorzaak heeft die luidens artikel 1131 B.W. geen gevolg kan hebben, de schuld nooit opeisbaar wordt, hetgeen iedere vergelijking uit-

sluit; dat echter de schuld van geïntimeerde jegens appellant geen ongeoorloofde oorzaak heeft; dat de oorzaak van de bijdrage van geïntimeerde in de hoofdelijke schuld, in de betaling der gehele schuld door zijn medeschuldenaar gelegen is, zoals de wet het voorschrijft; dat de oorzaak van het vergelijk met de toldiensten het verval der fiscale strafvordering is; dat de sluikerij slechts de verwijderde, maar niet de innerlijke oorzaak dezer verbintenissen is, die derhalve volkomen geoorloofd zijn;

Overwegende, dienvolgens, dat appellant aan geïntimeerde 18.418 frank en geïntimeerde aan appellant 9.365 frank verschuldigd is; dat de vergelijking van rechtswege heeft plaats gehad alleen uit kracht van de wet, zelfs buiten weten van de schuldenaar en beide schulden elkander hebben te niet gedaan ten belope van hun wederkerig bedrag (artikel 1290 B.W.); dat derhalve het beroepen vonnis ten onrechte appellant veroordeeld heeft tot betaling van 18.418 fr., gezien zijn schuld nog slechts 9.053 fr. bedroeg;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Alle meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpend;

Ontvangt het verzet, ontheft appellant van het verval van hoger beroep, opnieuw wijzende, ontvangt het hoger beroep, verklaart het ten dele gegrond en, het bestreden vonnis verbeterend, veroordeelt appellant om aan geïntimeerde slechts de som van 9.053 fr. te betalen, met de gerechtelijke intresten;

Veroordeelt appellant tot de twee derden en geïntimeerde tot een derde der kosten van beide aanleggen, behalve de kosten veroorzaakt door het verstek-arrest die ten laste blijven van opposant.

KRIJGSHOF TE BRUSSEL

1e Nederlandse kamer — 23 April 1948.

Voorzitter : M. Decock.

Subst.-Auditeur-Generaal : M. Gielen.

Pleiters : Mrs. Goffin (Brussel), Collignon (Luik) en Roppe (Tongeren).

Economische samenwerking met de vijand. — Levering van fruit. — Goedkeuring en/of toelating van de Belgische instanties. — Geen strafbaarheid.

De levering van fruit aan een vennootschap, die met goedkeuring van de Belgische instanties, handel gedreven heeft met en geleverd heeft aan Duitsland, is niet strafbaar.

De levering van voor Duitsland bestemd fruit, met toelating van de secretaris-generaal van het ministerie van landbouw — die de verantwoordelijkheid van deze beslissing, getroffen met het oog op de instandhouding van de economische bedrijvigheid in het bezette land, opeist — is niet strafbaar. Dit is des te meer het geval, wanneer de telastegelegde leveringen gedaan zijn op een tijdstip, dat de behoeftebevrediging van het land t.a.v. de geleverde levensmiddelen verzekerd was.

O. M. en Belgische Staat t/ Lowette.

Overwegende dat de beroepen tijdig en regelmatig naar de vorm aangetekend zijn geweest en, dus, ontvankelijk zijn;

Overwegende dat de vennootschap Agrochimie aan het hoofd derwelke Nicolai zich bevond, gehandeld heeft met en leveringen gedaan heeft aan Duitsland met goedkeuring van de Belgische instanties;

Overwegende dat wat betreft de leveringen gedaan aan Schoenaers, de getuige De Winter verklaard heeft dat hij, als secretaris-generaal van het Ministerie van Landbouw, de verantwoordelijkheid op zich nam, dat hij deze beslissing genomen heeft rekening houdende met de noodzakelijkheid voor een door de vijand bezet land, om een economische bedrijvigheid in stand te houden, wanneer deze voor 's lands bevolking een klaarblijkelijk levensbelang oplevert, zelfs indien de overwereldiger er onvermijdelijk rechtstreeks of onrechtstreeks baat bij heeft (zie verslag aan de Regent, B.W. van 25 Mei 1945);

Overwegende dat in de jaren 1940-1942, tijdens dewelke alleen, de te last gelegde leveringen gedaan werden, het land een overvloed van fruit produceerde en dat aan 's lands behoeften voldoening was gegeven geweest;

Overwegende dat, in deze omstandigheden de betichtingen ten laste gelegd van de betichte niet kunnen weerhouden worden;

Op burgerlijk gebied :

Aangezien het blijkt uit de voorafgaandelijke beschouwingen dat het Hof onbevoegd is om over de eis van de burgerlijke partij te beslissen;

Het Hof,

Gezien artikelen 7 en 11 van de besluitwet van 26 Mei 1944, 24 der wet van 15 Juni 1935, 33 van de wet van 15 Juni 1899, 44, 45 van het Strafwetboek, 3, 4, 367, 369 van het Wetboek van Strafvordering, 181 van het Wetboek van Rechtspleging bij de Landmacht van 20 Juli 1814; ter zitting aangeduid door de heer Voorzitter; naar bescheiden beslissende en in tegenwoordigheid van betichte uitsprekende, ingevolge het arrest van Cassatie in dato 8 Augustus 1946;

Ontvangt de beroepen en recht doende, doet het bestreden vonnis te niet;

Spreekt betichte vrij en stelt hem buiten de zaak zonder kosten;

Verwijst de burgerlijke partij in de kosten van beide aanleggen (eerste aanleg : 3.813 frank + kosten van beroep : 273 frank) belopende tot heden, in het geheel op 4.086 frank;

Op burgerlijk gebied :

Doet het bestreden vonnis te niet;

Verklaart zich onbevoegd;

Verwijst de burgerlijke partij in de kosten van beide aanleggen, voor wat haar eis betreft.

NOOT: Tegen het bovenstaand arrest werd geen cassatie aangezekend. Om de draagwijdte van deze beslissing juist te kunnen beoordeelen laten wij hierna de tekst volgen van het vonnis a quo van de Krijgsraad te Tongeren. Dit vonnis werd door het Krijgshof te Luik op 22 Mei 1946, zonder verdere motivering, eenvoudig bevestigd. Dit arrest werd echter wegens verzuim van vormen door het Hof van Verbreking op 8 Augustus 1946 vernietigd, met verwijzing van de zaak naar het Krijgshof te Brussel.

KRIJGSRAAD TE TONGEREN

16 Januari 1946.

Voorzitter : M. Ulrix.

Subst. Krijgsauditeur : M. Frère.

Pleiters : Mrs. Goffin (Brussel), Roppe (Tongeren) en Collignon (Luik).

O. M. en Belgische Staat t/ Lowette.

Overwegende dat uit de elementen der zaak voortvloeit dat beschuldigde de fruitseizoenen 1940-1941 en 1942-1943 en wel in de loop ener tijdsperiode van ongeveer zeven maand, een hoeveelheid van 718.716 kilogram fruit, hoofdzakelijk peren en pruimen, geleverd heeft aan de Agrochimie van St. Truiden en aan de genaamde Schoenaers, van Borgloon, wel wetend dat dit fruit voor Duitsland was bestemd; dat hij inderdaad bedoeld fruit wel opkocht voor rekening van hogergenomen, doch dat hij zich rechtstreeks met de verzending ervan naar Duitsland belastte, verzending die geschiedde op grond der vrachtbrieven die hem door Agro-Chimie en Schoenaers werden ter hand gesteld, nadat de nodige spoorwagens door hem werden aangevraagd en de opgekochte hoeveelheden persoonlijk had doen opladen langs het verbindingsspoor dat op zijn eigendom is aangelegd;

Overwegende dat het aldus bewezen is en ook niet door beschuldigde wordt genegeerd dat hij als tussenpersoon, levensmiddelen heeft bezorgd aan de vijanden van de Staat, dienstig voor de bevoorradings van deze vijand;

Overwegende echter dat uit bovenstaande beschouwingen blijkt dat deze levensmiddelen niet geleverd werden aan de Duitse legers, doch wel aan de Duitse burgerlijke bevolking, zodat dient te worden nagegaan of het door beschuldigde begane feit strafbaar is bij gemis aan een der voorwaarden in het derde der Besluitwet van 25 Mei 1945;

Overwegende dat op eerste zicht de aanwezigheid een dezer voorwaarden noodzakelijk schijnt wanneer het gaat om leveringen van levensmiddelen die niet rechtstreeks aan de vijandelijke legers ten goede kwamen en zulks bepaaldelijk omwille der omstandigheden dat het woord « levensmiddelen » voorkomt en in het 1° en in het 3° der hogerbedoelde besluitwet;

Overwegende nochtans dat bij bespreking van de wettekst in de parlementaire commissie, hevig protest oprees toen werd voorgesteld de strafbaarheid der leveringen van levensmiddelen te beperken ten aanzien der gevallen der « ravitaillering van het leger » en dat daar tengevolge de nu in voege zijnde wetsbepaling werd aangenomen;

Overwegende aldus dat, hoe gebrekkelijk en dubbelzinnig de besluitwet van 25 Mei 1945 ook moge voorkomen, het inzicht van de wetgever nochtans klaarblijkelijk in de voorafgaande besprekingen tot uiting is gekomen en dat dit inzicht voorrang moet hebben op de letter van het besluit;

Overwegende nochtans dat de Franse redactie der besluitwet beter met dit inzicht strookt, wijl het woord « vivres », waarvan kwestie in het 1°, niet hernomen wordt in het 3°, alwaar uitsluitelijk gesproken wordt van « produits » en « denrées », dit

zijnde waren die niet voor de voeding van de mens zijn bestemd;

Overwegende ten slotte dat het verschil tussen de teksten moet worden opgelost overeenkomstig de wil van de wetgever zonder voorrang van ene tekst op de andere (wet van 28 April 1896, artikel 7); dat ter zake alleszins de Franse tekst der besluitwet van 25 Mei 1945, meer in overeenstemming met de wil van de wetgever, dan de Nederlandse redactie moet worden gevolgd;

Overwegende dat beschuldigde voor zijn persoonlijke rekening zijn handel met de vijand gedreven heeft, dat hem inzake exportatie van fruit geen officiële opdracht werd opgedragen, noch dat hij onder enige officiële controle heeft gestaan, zodat het hem niet kan toegelaten worden beroep te doen op zekere officiële contingentering die misschien door 's lands bewindvoerders zou kunnen ingeroepen worden, doch niet door degenen die buiten alle lastgeving om van hogerhand, enkel hun persoonlijke belangen hebben behartigd;

Overwegende dat beschuldigde gedreven werd door winstbejag;

Overwegende dat de strafbare handel door beschuldigde bedreven met de vijand hem een bedrag van 1.824.824,37 frank heeft opgebracht, hetwelk aldus dient verbeurd verklaart te worden; dat hetzelfde geldt voor al het materiaal en de vervoermiddelen die tot het begaan van het misdrijf werden gebezigd;

Overwegende dat de strafbare feiten door beschuldigde gepleegd, de toepassing niet wettigen van een gevangenisstraf voorzien bij het Wetboek van Strafrecht; dat aldus een straf beneden het wettelijke minimum dient uitgesproken te worden bij toepassing van artikel 2 der besluitwet van 10 November 1945;

Overwegende dat de Belgische Staat in hoedanigheid van burgerlijke partij is opgetreden ter zitting en een schadeloosstelling vordert van 1.000.000 fr.;

Overwegende dat de schade aan de burgerlijke partij berokkend, billijk op de som van 100.000 fr. kan vastgesteld worden;

Om deze redenen :

De Krijgsraad beslissende op tegenspraak..... verklaart voornoemde plichtig

Rechtdoende, verklaart beschuldigde plichtig aan de strafbare feiten in de dagvaarding en hogestaande beweegredenen nader omschreven;

Veroordeelt hem deswege tot zestien maanden gevangenisstraf;

Stelt vast dat luidens artikel 2 der besluitwet van 19 September 1945 beschuldigde levenslang vervallen is van al de rechten voorzien bij artikel 123 sexies van het Strafwetboek;

Verklaart verbeurd de som van 1.824.824,37 fr., alsmede al het materiaal en de vervoermiddelen die tot het begaan van het misdrijf gediend hebben;

Verwijst beschuldigde in de gerechtskosten, berekend het geheel op 3.813 fr., en aangezien deze kosten de som van 300 fr. overtreffen; zegt dat ze inbaar zijn bij middel van lijfswang; bepaalt de duur er van op één maand;

Uitspraak doende over de eis der burgerlijke partij :

Veroordeelt beschuldigde aan de burgerlijke partij te betalen de som van 100.000 fr., vermeerderd met de wettelijke intresten en de kosten der burgerlijke aanstelling;

Zegt dat er geen redenen bestaan aan de Belgische Staat het gevraagde voorbehoud te verlenen.

NOOT : Zie voorgaand arrest van het Krijgshof te Brussel.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

21 April 1948.

Voorzitter : M. Bijvoet.

Rechters : M.M. Van Soest en Leen.

Openbaar Ministerie : M. Dossaer.

Pleiters : Mrs. Libert en Gruyters.

Familienaam. — Vervanging van de hoofd- door de kleine letter in het voorvoegsel.

De actie tot verbetering van de akte van de burgerlijke stand met het doel in het voorvoegsel van een familienaam de hoofd- door een kleine letter te doen vervangen, is ontvankelijk. In het recht op het behouden van een oude en gevestigde schrijfwijze van een familienaam is ook de beginletter van het voorvoegsel van die naam begrepen.

De Loof t/ Ambtenaar van de Burgerlijke Stand te Neerpelt.

Overwegende dat de eis om de familienaam De Loof te veranderen in die van de Loof ingeleid door geboekt exploit van deurwaarder Smeets te Peer, dd. 14 Januari 1948 tegen de Ambtenaar van de Burgerlijke stand van de Gemeente Neerpelt ongegrond is daar het noch beweerd noch bewezen is dat deze ambtenaar een fout zou begaan hebben bij het opstellen van aanleggers geboorteakte van 26 September 1901 zijn familienaam er in vermeld staande gans gelijkvormig aan de naam van zijn vader aangehaald in dezes geboorteakte dd. 14 Maart 1859 door de burgerlijke stand der stad Gent afgeleverd;

Overwegende dat bijgevolg de eis, zoals hij werd ingeleid dient afgewezen te worden, dat aanlegger trouwens aanbiedt de gerechtskosten te betalen;

Overwegende dat in die omstandigheden de dagvaarding kan beschouwd worden als zijnde een verzoekschrift aan de Heer Voorzitter der Rechtbank gericht, gelijkvormig aan de voorschriften van art. 855 W. B. R.; dat er ter zake immers geen derden bestaan die er belang bij hebben de aanvraag tot verbetering te betwisten en het Openbaar Ministerie reeds zijn advies gaf in de zaak;

Overwegende dat het aldus volstaat een rechter commissaris aan te duiden op wiens verslag de Rechtbank, overgaande van het gebied der gedingbeslissende rechtsmacht naar dit der willige rechtsmacht, uitspraak behoort te verlenen (Zie Kluyskens, T. VII, Personen en familierecht n° 149);

Voor wat de grond der zaak betreft, gehoord de Heer Voorzitter van deze zetel, optredend als Rechter commissaris in zijn verslag;

Overwegende dat aanegger de rechtbank aanzocht overeenstemmend met de door hem voorgeleg-

de bewijzen van afstamming te verklaren voor recht dat het partikel «DE» in zijn familienaam voorkomend vóór het decreet van 6 fructidor an II steeds met een kleine «d» en niet met een hoofdletter «D» geschreven werd;

Overwegende dat de rechtspraak voorheen erg verdeeld bleef, alsook de rechtsleer (zie De Page, T. I, n° 292) op het punt te weten of ieder volkomen vrij was de kleine letter te gebruiken in vervanging van de hoofdletter in het partikel «de» en «van» dat deel uitmaakt van zijn familienaam zoniet of de Rechtbank gehouden was deze wijziging door vonnis te regelen; (Zie Gent, 1 Juli 1896, Pas. 1897, II, 17, en Gent, 20 December 1917, Pas. 1918, II, 80; Hasselt, 1-2-1933); doch dat sedert het Koninklijk Besluit van 30 November 1939 bepaalt in zijn artikel 249, par. 2, dat de registratierechten op 10.000 fr. worden gebracht wanneer de vergunning gaat op toevoeging aan een naam, van een andere naam of een partikel, of om vervanging van een hoofdletter door een kleine letter er geen twijfel meer bestaat of deze vervanging wordt door de Wet beschouwd als een naamverandering voor dewelke een toelating van de Regering of een verbetering van de akte van geboorte nodig is; (Kluyskens, I, VII, Personen en familierecht, n° 34); dat dientengevolge het de Rechtbank behoort te beslissen dat het recht van behoud van de naam zoals hij voorheen geschreven werd niet alleen slaat op de overeenstemming met de syllabische klanken die voorkomen in den naam maar tevens ook op alle andere eigenschappen onder meer op de schrijfwijze van hoofdletter of kleine letter bij het begin van het partikel waaruit de naam is samengesteld, hetgeen overeenstemt met de rechtspraak aangehaald in Rép. Prat. V° Noms et prénoms, N° 73;

Overwegende dat in de doopregisters van Assenede volgens de medegedeelde uittreksels dezer de doopakte van Georgius, aanleggers voorzaat de 23 September 1710 opgesteld, dezes naam geschreven staat als zijnde de Loof, zoon van Isidorius de Loof; dat eveneens de doopakte van diens afstamming dato 20 Januari 1748 een genaamde Antonius aangegeven wordt als zijnde de zoon van Georgii de Loof in echt met Joanna Verdeghe, wiens zoon Petrus Anthonius, geboren de 5 Augustus 1783 vermeld staat als wettig kind van Anthonius de Loof in echt met Joanna Theresia evaert, terwijl de geboorteakte van een kind van dezen Pieter Antoon in zijn geboorteakte van 31 December 1820 met naam Joannes afgeleverd door de burgerlijke stand der Gemeente Assenede vermeld staat als afstamming van Pieter Antoon De Loof waar dus voor het eerst het partikel met een hoofdletter geschreven werd, dewelke nadien behouden bleef tot in de geboorteakte van verzoeker in de burgerlijke stand der Gemeente Neerpelt, dato 26 September 1901 voorkomende als afstamming van Ernest Antonius, die een kind was van voormelden Joannes de Loof;

Overwegende dat het also op afdoende wijze is uitgemaakt dat vanaf het jaar 1710 tot onmiddellijk vóór het Decreet van 6 fructidor an II het partikel «DE» van de familienaam van verzoeker

met een klein letter «d» onafgebroken geschreven is geworden;

Overwegende dat deze schrijfwijze niet aan een louter toeval noch aan een onachtzaamheid kan toegeschreven worden wijl de doopregister eveneens onafgebroken het tweede deel van de familienaam met de hoofdletter «L» vermelden en zelfs de voornamen met kleine letter behouden, alsook de familienaam «evaert» zo deze voor- en familienamen als dusdanig in de vorige akten vermeld stonden;

Overwegende dat aanleggers verzoek bijgevolg dient ingewilligd te worden;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, de artikelen 2, 30 tot 37 der Wet van 15 Juni 1935 nageleefd geweest zijnde, verklaart aanleggers eis gericht tegen verweerder de Gemeente Neerpelt ongegrond, stelt deze buiten zaak zonder kosten;

Beschouwt de inleidende dagvaarding als vervangende het verzoekschrift voorschreven in art. 855 W. B. R.;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn eensluidend advies op verslag van de Heer Voorzitter deze daartoe aangestelde Rechter Commissaris;

Verklaart verzoeker ontvankelijk en gegrond in zijn aanvraag, zegt voor recht dat de naam van verzoeker «de Loof» is en niet «De Loof»;

Beveelt dat de geboorteakte van aanlegger d.d. 26 September 1901 zal verbeterd worden als volgt : «Adrien Ernest Daniel de Loof, zoon van Ernest Antoine de Loof» en dat bijgevolg het partikel «DE» zal vervangen worden door «de» zowel in zijn naam als in deze van zijn vader in voormelde akte;

Beveelt dat het vonnis zal worden overgeschreven op de registers der geboorteakten van het lopende jaar der gemeente Neerpelt; en dat melding van deze verbetering zal worden aangebracht in de rand van de verbeterde akte, alsmede in de jaarlijkse en tienjaarlijkse tabels;

Legt de kosten van het geding ten laste van verzoeker.

NOOT : Vgl. Hof van Beroep te Brussel, 1 October 1947, en Rb. Antwerpen, 20 Maart 1947, R. W. 1947-1948, 224, met uitvoerige noot van H. T.

BUGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Kortgeding — 25 Mei 1948.

Voorzitter : M. Castelein.

Pleiters : Mrs Victor en Ooms.

Beslag onder derden. — Gelegd met verlof van de Voorzitter in kortgeding. — Vordering tot opheffing gesteund op onjuiste vermeldingen in het verzoekschrift.

De vordering tot opheffing van een met verlof van de voorzitter in kortgeding gelegd beslag onder derden, en gesteund op onjuiste vermeldingen in het verzoekschrift, kan niet slagen, wanneer niet blijkt, dat de aangehaalde feiten op onwaarheid zouden berusten. (Rv., art. 635 bis.)

V. / V. F.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten in de Nederlandse taal, behalve 2e mede-gedaagde, welke niet verschijnt noch iemand voor haar;

Gezien de wet van 15 Juni 1935, artikelen 2, 34, 37, 41;

Gezien de inleidende dagvaardingsakte geboekt van het ambt van deurwaarder Ch. Mertens te Antwerpen, in dato 26 Augustus 1947, ten einde zoals in deze akte aangehaald;

Overwegende dat ons ambt de draagwijdte niet te onderzoeken heeft van de tussen partijen op 12 Februari 1941 gesloten dading, daar zodoende ons ambt de grond van het geschil, thans aan de bevoegde rechtsmacht onderworpen, zou aanraken;

Overwegende dat het in werkelijkheid ter zake slechts gaat om de intrekking te bekomen van de door Ons bevelschrift van 18 Augustus 1947 aan eerste verweerster verleende machtiging tot het leggen van beslag onder derden voor zekerheid van betaling van een som van 450.000 frank in hoofdsom en een bedrag van 50.000 frank voor geschatte intresten en kosten; beslag welk gelegd werd op zelfde datum door exploit van het ambt van deurwaarder H. Verhulst te Antwerpen, in handen van de N. V. Banque de Bruxelles, agentschap Antwerpen, voor gemeld bedrag ten laste van eiser;

Overwegende dat eiser aanvoert dat kopij zowel van het onderhavig verzoekschrift tevens van het bevelschrift had dienen te geschieden door de verhogende partij binnen de drie dagen aan de beslagene partij (huidige eiser) bij aanbevolen schrijven, hetgeen niet geschied is, volgens hem, daar het aanbevolen schrijven van de pleitbezorger van verzoekster dame Van Fl., slechts melding maakte van het beschikkend gedeelte van het bevelschrift zonder afschrift van het verzoekschrift zelf;

Overwegende dat uit het onderzoek der bestanddelen van de bundels wel blijkt dat de aanvoering vanwege eiser op werkelijkheid zou kunnen berusten, doch tevens niet uitgesloten blijkt dat dit ook zou kunnen verondersteld worden;

Overwegende dat de rechten en belangen van de beslagene partij (huidige eiser) niet geschaad zijn daar op 23 Augustus 1947, afschrift van het volledig verzoekschrift hem betekend werden, wat voor gevolg had het inleidend exploit strekkende tot intrekking van de machtiging tot inbeslagname;

Overwegende dat op de terechtzitting opnieuw de ganse toedracht van de zaak door partijen uiteengezet werd en dat niet gebleken is dat de feiten door gedaagde bij het neerleggen van haar verzoekschrift op onwaarheden zou berusten, dat er alsdan niet verborgen werd dat bij onderhandse akte van 12 Februari 1941 mits betaling van een forfaitaire afbetaling door eiser van 70.000 frank, verweerster er in toegestemd had te verzaken aan de gemeenschap en aan het onderhoudsgeld, haar toegekend bij vonnis door de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen uitgesproken tussen partijen op 4 November 1938 en betekend aan eiser op 4 Maart 1939;

Overwegende dat de oorsprong van het zeer belangrijk bedrag in bankbiljetten en speciën, neer-

gelegd door eiser op de Banque de Bruxelles, bijhuis te Antwerpen, in October 1944, dient ten gronde onderzocht, ten einde vast te stellen op welke juiste tijdstip deze verworven werden vóór 12 Februari 1941 of niet;

Overwegende dat dergelijke beslissing de grond van de zaak aanraakt en de bevoegdheid van onze rechtsmacht overschrijdt;

Overwegende dat het behoud van het beslag onder derden zich opdringt in de beschreven omstandigheden, daar terugtrekking van de door ons ambt verleende machtiging op onomstootbare wijze voor gevolg zou hebben de uitvoering van een gebeurlijke in het voordeel van gedaagde uit te spreken rechterlijke beslissing ten gronde voor deze laatste onmogelijk te maken;

Om deze redenen :

Wij, J. Castelein, Voorzitter der rechtbank van eerste aanleg, zitting houdende te Antwerpen, zetelend in kortgeding, uitspraak doende op tegenspraak tegenover 1e gedaagde en op verstek tegenover 2e medegedaagde;

Zeggen voor recht dat de eis ontvankelijk is, doch ongegrond;

Wijzen aanlegger ervan af met veroordeling tot de kosten.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

11 Maart 1948.

Voorzitter : M. Rubbrecht.

Pleiters : Mrs. Stevens en Davidts.

Bevoegdheid (in strafzaken). — **Misdrijf gepleegd door een beëdigd jachtwachter.** — **Uitsluitende bevoegdheid van het Hof van Beroep.**

De berechting van een beëdigd jachtwachter, in dienst van een particulier, wegens strafbare feiten gepleegd ter gelegenheid van de uitoefening van zijn dienst, behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van het hof van beroep.

O. M. en Adline t/ Wierinckx.

Wierinckx Constantinus Franciscus, beëdigde jachtwachter, geboren te Lubbeek, 11 Oogst 1914, er wonende te Kerkom, Boschkant, n° 82, rechtstreeks gedagvaard door exploit van deurwaarder Davidts Fr., te Leuven, dd. 31 December 1947, geregistreerd, ten einde na toepassing te hebben horen doen van de straffen door de wet bepaald, zich te horen veroordelen te betalen aan de burgerlijke partij als schadeloosstelling de som van één frank met de gerechterlijke intresten vanaf de dag van de misdrijven en tot de kosten van het geding uit hoofde van op 20 September 1947 :

A. — op twee verschillende reizen zich met openbare burgerlijke of militaire ambten ingelaten te hebben;

B. — in een openbare bijeenkomst of plaats in de tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen, kwaadwillig aan Adline Albert, die klacht in-

dient, een bepaald feit ten laste te hebben gelegd dat van aard is zijn eer te krenken of hem aan de openbare verachting bloot te stellen, en waarvan het wettelijk bewijs niet wordt geleverd of waarvan de wet dit bewijs niet toelaat;

Gezien de stukken van onderzoek;

Gehoord de getuigen in hun verklaringen;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn verdediging en de burgerlijke partij;

Gehoord de verdachte in zijn middelen van verdediging;

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak;

Aangezien de verdachte besluit tot de onbevoegdheid van de rechtbank bij toepassing van artikelen 16, 479, 483 van het Wetboek van Strafvordering;

Aangezien de aangetijgde feiten, bijalsdien zij bewezen zijn, zich zouden hebben voorgedaan te Kerkom op een veld waar het jachtrecht toebehoort aan de heer De N.;

Aangezien de houder van het jachtrecht echter niet op dit perceel jaagt en uitdrukkelijk gedooft dat de heren B. en B. op dit stuk jaren, zodat deze personen er rechtmatig de jacht mogen beoefenen en, hoewel er geen geschreven acte daarvan werd opgesteld, als houder van een jachtrecht dienen beschouwd;

Aangezien verdachte bij acte van 9 Augustus 1938 tot privaatchachtwachter van de heer B. werd aangesteld ten einde te waken over de jachten van zijn meester te Kerkom en andere gemeenten, zonder aanduiding van de goederen;

Aangezien deze aanstelling behoorlijk werd geregistreerd, door de gouverneur der provincie Brabant aanvaard werd en verdachte beëdigd werd;

Aangezien verdachte dus rechtmatig mocht optreden op het land waar de feiten zich bij veronderstelling voordeden, vermits zijn meester er jachtrecht had, en deze feiten aldus in de uitoefening van zijn dienst gepleegd werden;

Aangezien verdachte dus van het voorrecht van rechtsmacht moet genieten en de Correctionele Rechtbank niet bevoegd is om hem te vonnissen;

Om deze beweegredenen

En bij toepassing der artikelen 194, 16, 483 van het Wetboek van de Strafvordering; 8, 11, enz.;

Verklaart de rechtbank de rechtstreekse dagvaarding niet ontvankelijk wegens onbevoegdheid;

Verwijst de burgerlijke partij tot al de kosten door haar gedaan en tot de kosten gedaan door de openbare partij, bedragende in het geheel de som van 42 frank.

NOOT: Vgl. o.m. Schuind, *Traité de droit criminel*, II, p. 148 e.v.; Cassatie, 3 September 1941, Pas. 1941, I, 330. In verband met het vraagstuk van de beëdigde jachtwachter, ditmaal als orgaan van de staat en de daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid van de staat, vergelijk men Hof van Beroep te Gent, 24 Mei 1946, *Revue critique de jurisprudence belge*, 1947, 128, met uitvoerige noot van A. J. Mast.

De vraag kan gesteld worden, of het zgn. voorrecht van rechtsmacht nog beantwoordt aan de eisen en de behoeften van de tijd en de rechtsbedeling. Het bepaalde in artt. 79 en 483 van het wetboek van strafvordering steunt hoofdzakelijk op de gedachte de onpartijdigheid der te geven beslissing te verzekeren. Waarom zou deze onpartijdigheid niet even goed gewaarborgd kunnen zijn, indien bv. de verdachte slechts verwezen wordt naar de rechtbank van een ander arrondissement. Op die wijze zou hij ook zijn recht op twee instanties niet verliezen. Van uit dit standpunt beschouwd is immers het voorrecht van rechtsmacht meestal in de praktijk een niet betwistbaar nadeel.

BIBLIOGRAPHIE

Albert KLUYSKENS: *De Verbintenissen*. Eerste deel. Vijfde druk. — Uitgevers-mij. N.V. Standaard-Boekhandel, Antwerpen, Brussel, Gent, Leuven, 1948.

Het succes der boeken van Prof. Kluyskens gaat in stijgende lijn en van zijn belangrijk werk over « *De Verbintenissen* » is thans reeds een vijfde druk verschenen.

Er is geen beter bewijs denkbaar van de degelijkheid en de onmisbaarheid van dit werk en alle Vlaamse juristen zullen zich om dit succes van Prof. Kluyskens, dat zozeer zijn wetenschappelijke verdiensten onderlijnt, van harte verheugen.

J. M.

Prof. V. BOON: *Het Belgisch Staatsrecht*. I. Grondwettelijk recht. — Etabliss. E. Bruylant, Brussel. — Jozef Van In & Co, Lier, 1948.

Het beknopt leerboek van Belgisch Staatsrecht, dat enkele jaren geleden van de hand van Prof. V. Boon verscheen in twee afzonderlijke delen, is thans opnieuw uitgegeven geworden in één enkel lijvig boekdeel van 400 bladzijden.

Wij hebben destijds in dit Weekblad verslag uitgebracht over de eerste uitgave van het werk. De tegenwoordige editie is op verschillende punten bijgewerkt en aangevuld.

Het boek vormt een uitstekend studiewerk dat als eerste basis kan dienen voor de kennis van het Belgische Staatsrecht.

J. M.

Dr G. TH. KEMPE. — *Misdaad en Wangedrag vóór, tijdens en na den Oorlog*. Amsterdam, Em. Querido's Uitgeversmij N. V. 1947, 192 blz.

Opgedragen in memoriam van de bekende Nederlandse criminoloog Prof. Dr W. A. Bongers, laat Dr G. Th. Kempe een reeks merkwaardige opstellen over criminologie verschijnen, samengebundeld in een keurig verzorgd boekdeel als titel dragend « *Misdaad en Wangedrag vóór, tijdens en na den Oorlog* ».

Met een te grote bescheidenheid verklaart de auteur dat zijn werk niet bestemd is voor vakkringen (hetgeen in enge zin dient uitgelegd als diegene die zich gespecialiseerd hebben in de criminologische wetenschappen). Wie daaruit zou afleiden dat het eigenlijk vulgarisatiewerk geldt zou het verkeerd voorhebben.

De serie van zeer interessante studies, die op schrille en doordringende wijze de verschillende facetten van de misdadigheid belichten, de criminogene factoren opsporen, de sociale weerslag nagaan, de maatregelen van sociaal verweer zoeken en kritisch beoordelen, zijn van aard om dwingend de belangstelling op te vorderen van alle juristen — specialisten van het strafrecht inclusief — sociologen, opvoeders en ook in bredere kring, zij, die naar de eigen woorden van de auteur: « beziel zijn van een *gezonde* belangstelling voor het leed en het nadeel, dat door hen, die zich vergripen aan de gemeenschap, over deze, en vaak niet minder over zich zelf, wordt gebracht, de behoefte gevoelen om hun inzicht te verdiepen in de onverbreekelijke samenhang tussen het maatschappelijk leven en de criminaliteit. »

De onvermijdelijke gebondenheid tussen maatschappelijk leven en criminaliteit, tussen het verschijnsel « misdaad » en de figuur « misdadiger », welke niet uit

het sociaal milieu waar hij leefde, waar hij zijn bedrijf pleegde en waar hij vroeg of laat, nolens volens, terug moest ingeschakeld en herclasséerd worden, vormen de basis-ideeën, welke schrijver op gemakkelijk vatbare, doch degelijk wetenschappelijke wijze ontwikkelt.

De auteur zelf heeft de behandelde stof merkwaardig samengevat in een slothoofdstuk, en heeft aldus het werk van de recensent zeer vergemakkelijkt.

In een eerste hoofdstuk, getiteld «Misdadigheid en Wangedrag» wordt gezocht naar een wetenschappelijk juiste begripsbepaling van de misdadigheid. In hoofdstuk II wordt aangetoond hoe de criminele statistiek de voor het criminologisch onderzoek noodzakelijk materiaal verzameld wordt tot bestudering van de criminaliteit als massa-verschijnsel.

In de volgende opstellen (hoofdstuk III, IV, V en VI) wordt de betekenis van de omstandigheden aan de persoon eigen bestudeerd, die weerslag hebben op de ontwikkeling der misdadigheid: «Misdadigheid en Leeftijd», «Vrouwenmisdadigheid», «Misdadige Families», «Misdadigheid en Geestelijke afwijkingen» (Psychopathen).

Het volgend hoofdstuk (VII) is gewijd aan criminele geografie, met als nadere illustratie het daarop volgend opstel, welke speciaal de misdadigheid in stad en land uitdiept.

In een groep volgende verhandelingen wordt het verschijnsel «criminaliteit» onderzocht zoals het zich in concreto openbaart in het leven van enkeling en gemeenschap. Als typische voorbeelden werden behandeld de zeer individualistische hartstochtmisdrijven en de «veel meer massaal optredend complex der zwendelpraktijken», en... last not least, het zeer actueel vraagstuk der politieke misdadigheid en der politieke delinquenten.

Het boekdeel eindigt met twee hoofdstukken gewijd aan problemen van penologie, zijnde de leer van de straffen en veiligheidsmaatregelen. In het voorlaatste hoofdstuk wordt de wenselijkheid van toepassing (in Nederland) van de sedert 1928 wettelijk bestaande «bewaringswet» bepleit, zijnde de eliminatie van de gevaarlijke recidivisten en hun onderbrenging of bewaring, in een speciaal daartoe ingerichte instelling. Immers, in tegenstrijd met hetgeen er in ons land geschiedt met de «ter beschikking stelling van de Regering der recedivisten en gewoonte-misdadigers» (hoofdstuk V van onze wet d.d. 9 April 1930) wordt de gelijksoortige «bewaringsmaatregel» in Nederland nog niet toegepast bij ontstentenis van speciaal daartoe uitgeruste rijksinstelling, welke principieel moet verschillen zowel van de eigenlijke gevangenis als van het zuiver weldadigheidsgesticht.

Aangedrongen wordt tot de methodische invoering of uitbreiding van het criminologisch en sociaal onderzoek naar de persoonlijkheid van de dader ten einde aan de rechters toe te laten doelmatig te kunnen uitmaken of een bepaald recidivist, de bijzondere sociaal-gevaarlijkheid vertoont, welke de besproken maatregel der bewaring, na de uitboeting der straf, moet verrechtvaardigen.

In het laatste hoofdstuk wordt het celregime kritisch onderzocht, en stelt de auteur vast, dat dit regime als dusdanig door de praktijk is «onttroond»; in feite, leven het merendeel der gedetineerden onder een gemengd regime van cel en gemeenschap. Als variëteit van gemeenschapsregime, het het «kampregime» — de gruwelen der oorlogsconcentratiekampen van zelfsprekend van kant gelaten — aanleiding gegeven tot belangwekkende bevindingen, welke toekomstmogelijkheden bieden, en waarvan we ten slotte reeds verwezenlijkingen kennen onder de vorm van landbouwcolonies en opvoedingscentra voor jeugdmisdadigers.

Deze merkwaardige studie eindigt met een oproep tot het sociaal verantwoordelijkheidsgevoel, met een verheven menselijke betekenis, door het «erkennen van het onomstotelijk feit: dat de misdadiger, hoe dan ook, altijd een van ons blijft».

C. J. VANHOUDT,
Docent Rijksuniversiteit Gent.

BALIELEVEN

VIJFTIGJARIG BEROEPSJUBILEUM VAN TWAALF ANTWERPSE ADVOCATEN

Het was op de stelligste wijze voorgeschreven geworden dat het beroepsjubileum van de twaalf jubilarissen, die gedurende vijftig jaar deel uitmaken van de Antwerpse balie, gevierd zou worden in de allerstrengste intimiteit, uitsluitend in de schoot van de balie zelf.

Op uitdrukkelijk verlangen van de jubilarissen was er voorzien geworden dat van deze manifestatie geen enkele echo naar buiten zou doordringen en zij op de strengste wijze tot de familiekring van de balie zou beperkt blijven. Zo is het dan ook gebeurd dat geen enkel orgaan van de pers over deze gelegenheid is ingelicht geworden en dat zelfs de magistratuur tot deze viering niet was uitgenodigd geworden.

Het Rechtskundig Weekblad had dan ook gemeend gedwee en gehoorzaam dit wachtwoord te moeten opvolgen en zeer tot ons spijt hebben wij ons moeten onthouden in ons vorig nummer een verslag over deze schitterende manifestatie in te laten.

Toen wij echter hebben vastgesteld dat andere persorganen zich niet aan het gegeven wachtwoord hebben gehouden, waren wij tenslotte gelukkig ons ook van het streng verbod ontlast te voelen en aldus de gelegenheid te hebben ook van onze kant de oprechte sympathie en de diepe waardering te kunnen uitdrukken, die de Antwerpse confraters gevoelen voor deze twaalf veteranen van de strijd om het recht.

Hierna volgt de lijst van de gehuldigde jubilarissen: Mrs Georges Poplimont, Arthus Palmans, Edouard Van Lil, Albert Van der Cruyssen, Albert Spruyt, Adolon Pollet, Frans Wittemans, Louis Van der Taelen, Ferdinand Van de Vorst, Georges De Bruyne, Edouard Colignon en Joseph Jacobs.

Op 24 April i.l. was de balie samengeroepen geworden in het stemmig lokaal van de Raad der Orde op de hoogste verdieping van het Gerechtshof te Antwerpen, waar de vriendelijke lentezon de kleuren deed schitteren van de prachtige schilderijen, die dit eerbiedwaardig lokaal versieren. Rond de Stafhouder, Mr Constant Smeesters, waren de twaalf jubilarissen geschaard en een belangrijk getal confraters, zowel jongere als oudere, verdrong zich in de zaal om de plechtigheid bij te wonen.

De heer Stafhouder Smeesters sprak dan met zijn gewone schitterende welsprekendheid een diepgevoelde rede uit, waarin hij hulde bracht aan de arbeid, het plichtsbesef, het talent en de hoge beroepsdeugden van de gevierden, van dit dozijn grote advocaten, die samen bij hun vijftigjarig jubileum «zes eeuwen noeste arbeid» vertegenwoordigen. Hij drukte er op hoe gelukkig en fier de balie van Antwerpen was hen ter gelegenheid van hun beroepsjubileum te kunnen danken voor het schitterend voorbeeld dat zij gesteld hebben ten opzichte van de jongeren en hoe hun leven en hun werk voor

heel de balie van Antwerpen als één lichtende baken zullen blijven schitteren.

De heer Stafhouder wees er op dat, hoe verschillend de twaalf jubilarissen onder elkander ook waren wat betreft geestesgesteldheid, aanleg en temperament, zij een uitzonderlijke eenheid vormden, wat betreft de praktijk van de hoogste deugden die eigen zijn aan het heerlijk beroep van de advocaat.

Deze merkwaardige rede van de Stafhouder werd met onbepaald handgeklap begroet en de ovatie, die door de aanwezigen gebracht werd, zal zonder twijfel diep gegaan zijn naar het hart van elk der gevierden.

Het was de ouderdomsdeken der balie, Mr Georges Poplimont, die in naam van de jubilarissen antwoordde op de rede van de heer Stafhouder. Het was een uitzonderlijk genot deze rijzige en aristocratische figuur, naar lichaam en geest jonger dan de jongste van de confraters, zijn sprankelende rede te horen uitspreken, die op al de aanwezigen een onvergetelijke indruk heeft gemaakt.

Mr Poplimont hing een beeld op van de balie in de vroegere jaren, die de jongere confraters niet meer gekend hebben. Hij herinnerde aan enkele van de vroegere grootheden der balie en hij beschreef in fijnzinnige bewoordingen met een lichte zweem van weemoed, de heerlijke tijd van vóór 1914, waarin het leven zo zoet en beminlijk was en hij besloot met er op te wijzen hoe doorheen al de wisselvalligheden, die de tijden medebrengen, het ideaal van de balie toch steeds hetzelfde is gebleven en hoe het de eer is van onze orde doorheen de tegenwoordige levensmoeilijkheden dit ideaal van onbaatzuchtigheid en dienstvaardigheid getrouw te blijven.

Deze allermerkwaardigste rede werd van ganser harte door al de aanwezigen toegejuicht.

's Avonds vergaderden de Antwerpse confraters rond de jubilarissen op een banket, dat ingericht was in de lokalen van de Philotaxe. Stafhouder Mr. Smeesters, Mr Poplimont, Mr Wittemans en nog meerdere confraters hielden er tafelspeeches en in een ten top gestegen geestdrift eindigde deze onvergetelijke dag voor de balie van Antwerpen. J. M.

MEDEDELINGEN

JAARVERGADERING VAN DE NEDERLANDSE JURISTENVERENIGING TE GRONINGEN

De jaarvergadering van de Nederlandse Juristenvereniging zal op 25 en 26 Juni 1948 te Groningen gehouden worden.

De navolgende onderwerpen zullen worden behandeld:

I. Is het wenselijk onze burgerlijke wetgeving aan te vullen met bepalingen omtrent «standaardcontracten» en zo ja, naar welke beginselen?

Prae-adviseurs: Prof. Mr. J. Zeylemaker, Jzn., Amsterdam. Mr. K. Jansma, Amsterdam.

II. Behoeft de huidige regeling van de verbeurdverklaring en van de vernietiging herziening, en zo ja, naar welke beginselen?

Prae-adviseurs: Mr. W. P. Bakhoven, 's Gravenhage. Mr. A. M. Van Ryn v. Alkemade.

De Vlaamse juristen, die aan deze jaarvergadering willen deelnemen, kunnen zich in betrekking stellen met de adjunct-secretaresse, Mej. J. G. A. Vreede, Zeestraat, 84, 's Gravenhage.

DE HERZIENING VAN HET BURGERLIJK PROCESRECHT IN NEDERLAND

Op kol. 144 van deze jaargang deelden wij mede, dat in Nederland, op 9 December 1947 een commissie werd ingesteld met als taak «richtsnoeren te ontwerpen voor de herziening van de civiele procedure, en in verband daarmee, met de rechterlijke organisatie, ten einde een snellere en meer bevredigende procesgang te verkrijgen.»

De commissie onder voorzitterschap van Prof. Mr. T. J. Dorhout Mees, heeft thans haar verslag ingediend. In de inleiding omtrent taak en werkwijze wordt opgemerkt, dat de bezwaren tegen de huidige procedure, die ook in de literatuur herhaaldelijk zijn besproken en samengevat, zich in het kort wellicht het best aldus laten omschrijven:

1. een te streng formalisme, waardoor niet steeds een onderzoek naar het materiële geschil gewaarborgd wordt;

2. de omstandigheid, dat in vele gevallen het onderzoek naar de feitelijke grondslag van het geschil te wensen overlaait;

3. De vooral ook door de verschillende instanties lange duur en kostbaarheid der processen.

De commissie heeft gemeend, in de voorstellen, die in haar verslag zijn vervat, richtsnoeren te hebben gevonden, die het mogelijk maken aan de hand daarvan een ontwerp van wet op te stellen, dat aan de bezwaren tegen de geldende regeling voor een belangrijk deel tegemoet komt.

Een eerste gedeelte van dit verslag is reeds te vinden in het Advocatenblad van 15 Mei 1948; het tweede gedeelte zal in het nummer van 15 Juni a.s. worden geplaatst. Waarschijnlijk zal het verslag ook spoedig gedrukt en in de boekhandel verkrijgbaar zijn.

A. S.

BENELUXCOMMISSIE TOT EENMAKING VAN HET RECHT

In aansluiting met de mededelingen, die over deze commissie reeds werden gepubliceerd (Zie R. W. 1947-1948, 814, 910 en 1166), geven wij hierna de tekst van het reglement voor de commissie, zoals die in het Nederlands Juristenblad (jaargang 1948, afl. 21, blz. 346), werd afgedrukt:

Art. 1. De commissie heeft tot taak een vergelijkende studie te maken van de wetgevingen van Nederland, België en het Groothertogdom Luxemburg. Zij zoekt naar de middelen en de mogelijkheden om eenvormigheid in de beginselen en overeenstemming in de juridische oplossingen tot stand te brengen en stelt eventueel aan de Minister van Justitie van ieder der landen voor zulke beginselen of zelfs zulke wetteksten in hun onderscheidene wetgeving te doen aannemen, waardoor op een bepaald gebied eenvormigheid of zelfs eenmaking van het recht wordt bereikt.

Art. 2. De commissie is een adviserend lichaam. De ministers van Justitie van Nederland, België en het Groothertogdom Luxemburg, kunnen, hetzij afzonderlijk, hetzij in gemeen overleg, aan de commissie elk punt betreffende de wetgeving onderwerpen, dat, naar hun mening, in aanmerking kan komen om met goed gevolg een zelfde oplossing in de drie landen te krijgen.

Art. 3. Verder kan de commissie uit eigen beweging, en in ieder geval op eenparig verzoek van de afvaardiging van één der drie landen, elke daarvoor geschikt geoordeelde aangelegenheid op haar agenda brengen.

Art. 4. De commissie bestaat uit dertien leden. Vijf leden worden benoemd door de Nederlandse Minister

van Justitie, vijf leden door de Belgische Minister van Justitie en drie leden door de Luxemburgse Minister van Justitie. Een plaatsvervangend lid kan voor ieder van die leden worden benoemd.

Art. 5. De commissie kan zich andere juristen of deskundigen toevoegen met het oog op de studie van een of meer kwesties, welke aan haar onderzoek worden onderworpen. De commissie kan worden onderverdeeld in subcommissiën.

De voorzitter van de commissie zorgt er voor dat elke afvaardiging in de verschillende subcommissiën vertegenwoordigd zij, behoudens het recht van deze afvaardiging om af te zien van deze vertegenwoordiging.

Art. 6. Het voorzitterschap wordt beurteling, om de drie jaren en voor een termijn gelijk aan die duur, waargenomen door een lid van de Nederlandse afvaardiging en door een lid van de Belgische afvaardiging.

Het ondervoorzitterschap wordt door een lid van de afvaardiging van het Groothertogdom Luxemburg waargenomen.

Art. 7. De voorzitters en ondervoorzitters worden door de Ministers van Justitie van hun respectief land benoemd.

Art. 8. De commissie heeft haar zetel te Brussel.

Art. 9. De commissie kan op haar zetel te Brussel, hetzij te 's Gravenhage of te Luxemburg bijeenkomen.

Art. 10. Het secretariaat is gevestigd te Brussel. De secretaris van de commissie wordt door de Belgische Minister van Justitie benoemd.

Een of meer plaatsvervangende secretarissen kunnen benoemd worden.

Art. 11. Ieder lid van de commissie kan, naar eigen keuze, gebruik maken van de Franse taal of van de Nederlandse taal.

Art. 12. Voor de bijeenroeping van de commissie zorgt het secretariaat.

Art. 13. De commissie komt ten minste vier maal en hoogstens tienmaal per jaar bijeen.

Art. 14. De reis- en verblijfkosten van de leden worden gedragen door het ministerie van Justitie van het respectief land der leden.

De kosten van het secretariaat worden gedragen door het Ministerie van Justitie van België.

Overgangsbepaling

De voorzitter van de commissie wordt voor de eerste termijn van drie jaar door de Minister van Justitie van België benoemd.

Ter herinnering wordt gebracht, dat Prof. Mr. Van Dievoet voor de eerste maal tot voorzitter en Mr. J. Van der Gucht tot secretaris werden benoemd.

CONGRES TE ARRAS VAN DE « SOCIÉTÉ D'HISTOIRE DU DROIT DES PAYS FLAMANDS, PICARDS ET WALLONS »

De oude Picardische bisschoppelijke stad van Granvelle, tevens de eerste vaste zetel van de Grote Raad der Nederlanden, was gedurende drie dagen, van 22 tot 24 Mei, het centrum van drukke besprekingen tussen een 40-tal Belgische en Franse rechtshistorici. Van Franse zijde waren o. m. aanwezig de heren Professorens Monier, Lepointe, Lemarignier, Imbert, Timbal, Noël Didier, Dubar, Pietresson de Saint Aubin, e.a.,

terwijl de Belgische delegatie bestond uit E. P. De Moreau, s.j., de heren Professoren J. Gilissen, J. Dhondt en L. Verriest, ere-advocaat Losseau (Bergen), rechter Ballon (Namen), Dr Van der Made (Luik), Dr M. A. Arnould (Bergen) en Dr L. Th. Maes. De zittingen werden gehouden in de gothische zaal van het stadhuis. Tijdens de openingszitting deelde Prof. R. Monier mede dat de Vereniging drie nieuwe ereleden heeft benoemd, nl. Prof. E. P. De Moreau (België), Prof. E. M. Meyers (Nederland) en Prof. Battifol (Frankrijk). De referaten van de eerste dag waren hoofdzakelijk gewijd aan de geschiedenis der abdijen van het Noorden van Frankrijk. 's Avonds ontving de bisschop van Atrecht, Mgr. Perrin, de congressisten allerhartelijkst in zijn paleis, op een kunstavond verzorgd door het zangkoor van de « Académie d'Arras ».

's Zondags had een prachtige autocar-excursie plaats doorheen de vallei van de Canche, waar o.m. de steden Avesnes-le-Comte, Hesdin, St. Pol, Montreuil en de prachtige abdij van Valloires werden bezocht. De Belgische deelnemers werden 's avonds door de Belgische consul te Arras, de heer Régis Bayle op een prachtig diner ontvangen, waarbij ook Mgr. Perrin en Prof. Monier aanzaten.

De derde dag was gewijd aan een reeks interessante mededelingen betreffende de rechtsgeschiedenis van Noord-Frankrijk en België.

Dit congres heeft de samenwerking tussen België en Noord-Frankrijk op het gebied van hun gemeenschappelijke rechtsgeschiedenis ongetwijfeld versterkt. Prof. Monier kondigde in zijn slotwoord aan dat het congres van 1949 te Brussel zou worden gehouden.

L. Th. M.

TJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 22, van 29 Mei 1948.

Mr. E. Brongersma, Echtscheiding en krankzinnigheid. — Mr. M. V. Polak, De structuur van de Franse Unie. — Dr. Mr. W. Schenk: De huurprijs van Zomerhuizen. — Th. J. Van der Heyden, «Toepassing» der Woonruimtetwet.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie.

Prof. Dr. P. J. A. Adriani, Iets over bonus-aandelen en claims (II). — Th. M. Taverne, Practisch jurist of notaris, m.o. Redactie. — Mr. J. G. Buddingh De Vooght, Het Indisch Tijdschrift van het Recht.

Journal des Tribunaux. — Nr 3770 van 30 Mei 1948.

Coppieters de Gibson, La protection internationale du droit d'auteur. — Warlomont R., Le Régime de l'enrichissement sans cause et la notion de la représentation dans les contrats.

Revue générale des Assurances et de Responsabilités. — Janvier 1948.

Rechtspraak.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad